

MANASTIREA COBIA

SCURT ISTORIC

Manastirea Cobia a fost ctitorita la 1572 de Badea Bolosin stolnicul ; biserica, transformata in nenumarate randuri, este tot ce a mai ramas din vechea manastire Cobia.

Biserica, cu hramul Sfantul Ierarh Nicolae, construita intre anii 1571-1572 de Badea Bolosin Stolnicul, sub domnia lui Io Alexandru Voievod, a suferit numeroase transformari de-a lungul timpului si este tot ce a mai ramas din vechea Manastire Cobia.

Pisania : **"S-a zidit acest cinstit și dumnezeesc hram pentru rugăciunea și lauda celui întru sfinți părintelui nostru arhiepiscopul Miralichiei, sfântului Nicolae, făcătorul de minuni. Și s-a zidit în zilele bine cinstitului și de Hristos iubitorului domnului nostru Io Alexandru voievod. Și a fost pe vremea vlădicăi domnului Eftimie. Și s-a început în luna lui iunie în 3 și s-a săvârșit în luna septembrie, zile ... în anul 7080 (1572)."**

Dupa anul 1680, biserica a fost reparata de Parvu Cantacuzino. Intre anii 1723-1724 s-au prabusit coltii (boltile) bisericii, iar in 1752 a fost inchinata fundatiei filitime de la Pantilimon.

Eforia spitalelor se ocupa in veacul al XIX-lea de biserica devenita parohiala, facand reparatii dupa cutremurile din 1802, 1830, 1838. In anul 1843, sub ingrijirea eforiei se reface acoperisul bisericii, precum si casele egumenesti construite pe beciurile boltite, vechi, ce se aflau la sud-vest de biserica.

Cutremurul din 1883 surpa turla mare a naosului, antrenand si o parte din zidurile altarului. Eforia Spitalelor intervine si repara turla din lemn mai groasa decat cea originala (lipsita de profilatura celei vechi), repara zidurile si construiesc catapeteasma din zid asa cum o vedem si astazi. In deceniul III al secolului al XX-lea, sub conducerea arhitectului Horia Teodoru, se face o noua restaurare. O alta restaurare se face de Comisia Monumentelor Istorice in 1938.

Sondajele stratigrafice intreprinse de Departamentul Monumentelor Istorice intre 1974-1975 releva faptul ca biserica nu avusese nicicand picturi murale. Pentru viitor se planuieste sa se faca o pictura corespunzatoare planului arhitectonic al bisericii, pictura inspirata din cea de la Bucovatul Vechi, Dolj si din Bolnita de la Manastirea Cozia. In anul 2001 s-a reusit ca biserica sa fie pictata de pictorul Romeo Andronic.

In anul 1989, in conditii de clandestinitate, preotul paroh Popescu Ioan incepe reparatiile imperios necesare, acoperisul fiind prabusit si biserica in stare de degradare. Din cauza ateismului de atunci, acestea au fost intrerupte si s-au reluat abia in 1994, cu refacerea acoperisului si a turelor de catre Departamentul Monumentelor Istorice si cu grija parintelui paroh Popescu Ioan, lucrare incheiata in 1995.

Prin sapaturile arheologice din zona ansamblului monastic de la Manastirea Cobia, au fost descoperite fundatiile vechiului turn, contemporan bisericii (1571), precum si urmele vechiului zid de incinta. Au mai aparut, de asemenea, si urmele unor locuinte de suprafata din secolul al XVI-lea.

ARHITECTURA

Este o biserica de plan triconic, avand, la interior, 14 metri lungime si 6 metri latime, compartimentata in altar, naos si pronaos supralargit, cu o turla pe naos si o a doua turla pe pronaos. Naosul este despartit de pronaos printr-o arcada ascunsa, initial, probabil, printr-un zid plin strabatut de o usa.

Altarul relativ mic si destul de inalt, poligonal la exterior, semicircular la interior, luminat de o fereastră in ax, in partea de est, cu o mica nisa (proscomidie) spre nord, acoperit cu un planseu drept de lemn. Initial, probabil, acoperit cu o semicalota.

Naosul este mic, treflat, cu cele doua abside inguste si adanci, avand fiecare cate o fereastră. Pe naos este asezata turla mare, deschisa, a bisericii. Initial, absidele laterale, semicirculare la interior, poligonale la exterior erau acoperite cu semicalote, iar spatiul central cu o turla pe pandantivi si arce laterale pe masivi de zidarie, insa numai spre vest, spre est arcele sprijinite direct pe ziduri. Luminat de cate o fereastră in axul absidelor laterale.

Pronaosul supralargit, dreptunghiular, dezvoltat, croit dupa modelul ctitoriei lui Neagoe Basarab de la Curtea de Arges, este incoronat cu 3 turla, cea mare in mijloc, iar celelalte doua plasate in colturile de nord-vest si sud-vest. Sistemul de boltire este realizat cu 3 bolti semicirculare pe laturile de nord, vest, sud.

Lumina in pronaos vine de la cate doua ferestre asezate pe fiecare parte - total patru. Pronaosul este separat de naos printr-un zid care are o mare deschidere pentru circulatie. Catapeteasma este din zid gros de 60 centimetri. Biserica nu are pridvor.

Exteriorul bisericii posedă o decoratie unica in arhitectura din Romania : paramentul este alcatuit numai din caramida smaltuita - verde, ocru, sienna - ceea ce da un aspect de imensa bijuterie monumentului. Fatada bisericii este decorata cu firide ce se intind pe toata inaltimea sa si sunt terminate in arc de cerc, cu archivoltile marcate de un sir de caramizi.

Cele patru turle ca si peretii exteriori ai bisericii au o plastica decorativa a fatadelor care ne aminteste de biserica Manastirii Cotmeana, fiind placata exclusiv cu caramida aparenta smaltuita si divers colorata: caramizii, verde-brun si ocru-galben (traditia orala ne spune ca aceste caramizi au fost aduse din Italia).

Peretii sunt decorati in exterior cu un sir de firide pe toata inaltimea fatadelor. Firidele sunt despartite de pilastri lati si se incheie in partea de sus cu arcuri semicirculare. Usile din anul 1723, frumos ornamentate, se afla acum la Manastirea Sinaia.

Acoperisul din lemn cu invelitoare de tabla. Pardoseala este din dale de piatra.

Clopotnita este zidita la circa 15 metri vest de biserica, pe ruinele fostei clopotnite. Pare a fi din veacul XVII sau chiar mai veche. Biserica de la Manastirea Cobia defineste clar o faza importanta in dezvoltarea arhitecturii din Tara Romaneasca, avand reale calitati artistice.

MARTURIE A STILULUI MUNTENESC

"În contextul monumentelor din Țara Românească, biserica mănăstirii Cobia interpretează cu mijloace specifice, prin simplificări pline de ingeniozitate, planul bisericii episcopale din Curtea de Argeș" (Adriana Boescu-Stroe, istoric de artă).

Secolul XVI constituie faza de formatie a unei scoli locale in arhitectura bisericeasca din Tara Romaneasca si astfel se dezvolta asa numitul stil vechi romanesc sau muntenesc. Se formeaza o scoala de mesteri constructori, sculptori si decoratori bastinasi, care nu mai copiaza modele straine, ci recurg la imitarea vechilor constructii din tara, transformand elementele straine intr-un spirit nou, adaptat la gusturile, posibilitatile si conditiile locale.

Se inalta astfel numeroase biserici mici, mai ales la tara, si, in majoritate, ctitorii boieresti. Ca element nou apare acum, deocamdata sporadic, la fatada de apus, pridvorul pe arcade deschise.

Dintre bisericile mai importante de acest fel din secolul al XVI-lea, pot fi mentionate, exemplificativ : Biserica Schitului Cetatuia, Biserica fostei Manastiri Valea, Biserica din Stanesti-Valcea, Bolnita de la Cozia, Biserica Curtea Veche din Bucuresti, Biserica fostei Manastiri Bucovat, Biserica fostei Manastiri Cobia si multe altele.

